

Laudacja z okazji przyznania nagrody „Złota Róża” dla książki „Henryk Arctowski. W świecie myśli” autorstwa Katarzyny Dąbkowskiej i Dagmary Bożek.

Złota Róża to wyróżnienie, które od lat trafia do wyjątkowych autorów za wyjątkowe książki. W tym roku uhonorowana została pasjonująca historia życia jednego z Polaków który chyba jak nikt poza nim, kojarzy się nam z wyprawami polarnymi.

Książka **„Henryk Arctowski. W świecie myśli”** autorstwa Katarzyny Dąbkowskiej i Dagmary Bożek to pasjonująca podróż przez życie i idee człowieka, naukowca, którego nazwisko choć znają wszyscy, to tylko nieliczni potrafią wskazać szczegóły jego pracy czy życia. Jest to pierwsza pełna biografia wybitnego meteorologa, geofizyka, podróżnika i organizatora.

Autorki podążając po śladach, wydobywają z archiwów, zapomnianych dokumentów, nieznanych świadectw, a nawet analizy grafologicznej zapisków postać Arctowskiego nie tylko jako badacza, podróżnika, popularyzatora nauki, lecz przede wszystkim jako człowieka, myśliciela, patriotę – zmagającego się z niełatwą codziennością, rezygnującego z uprawiania polityki, poszukującego dialogu i współpracy w nauce oraz roli uczonego w świecie. „O ile przyzwyczailiśmy się do nazywania Henryka pierwszym polskim polarnikiem, o tyle mało kto wie, że nie tylko w polarnictwie był pionierem.” Postulował współpracę międzynarodową i budowanie sieci stacji badawczych monitorujących zmiany klimatu, aktywnie działał w Międzynarodowej Komisji Wahań Klimatycznych oraz Unii Geodezji i Geofizyki.

To książka łącząca w sobie rzetelność historyczną z literackim wyczuciem, w której historyczne i naukowe fakty splatają się z refleksją nad kondycją człowieka i odpowiedzialnością, jaka spoczywa na tych, którzy badają świat i uczą nowe pokolenia. Autorki przywracają Arctowskiemu, obywatelowi świata należne miejsce w panteonie polskich uczonych, a zarazem ukazują go jako człowieka z krwi i kości z dylematami i niepowodzeniami.

Nagroda „Złota Róża” wyróżnia książki, które inspirują i prowokują do myślenia. „Henryk Arctowski. W świecie myśli” jest właśnie taką pozycją – mądrą, pięknie napisaną i głęboko humanistyczną. To hołd złożony człowiekowi nauki, ale także zaproszenie do rozmowy o wartościach, które nigdy się nie dezaktualizują. Książka ta fantastycznie odzwierciedla emocje autorek, ich fascynację bohaterem, o którym piszą, niepewność co do tego, czy ich własne interpretacje śladów historycznych są słuszne. Dzięki temu, pomimo braku pamiątkowej tablicy, Krakowskie Przedmieście 18 i Obserwatorium Astronomiczne w Alejach Ujazdowskich już zawsze będą mi przypominać o Henryku Arctowskim.

Z najwyższym uznaniem gratuluję Autorkom dziękując za dzieło, które potwierdza, że nauka i humanizm są nierozdzielne.

Małgorzata Witkowska-Zimny
Przewodnicząca jury nagrody „Złota Róża”

Warszawa 28.09.2025